

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL IAȘI

Iași, Str. Anastasie Panu, nr. 25, cod poștal 700024
telefon 0232-260600, 0232-217808, fax 0232-255907, 0232-217808
e-mail ca-iasi@just.ro, operator de date cu caracter personal nr. 3067

Secția civilă

În conformitate cu prevederile art. 26 ind.1 din Hotărârea nr. 387/22.09.2005 privind aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești s-a încheiat prezenta minută la întâlnirea trimestrială pe probleme de practică neunitară a Secției civile din cadrul Curții de Apel Iași

MINUTĂ
28 martie 2014

I. Minuta întâlnirii de la 18 octombrie 2013 încheiată între judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și judecătorii Secției civile de la Curtea de Apel Craiova și transmisă curților de apel din țară, pentru unificarea practicii judiciare

1. Regularizare și sancțiune în căile de atac. Inaplicabilitatea art. 200 N.C.proc.civ. privind regularizarea cererii, nu este aplicabilă în căile de atac.

2. Posibilitatea de atacare a considerentelor hotărârii prin intermediul căii de atac a recursului (art. 461 și art. 488 N.C.proc.civ.)

În ipoteza reglementată de art. 461 alin. 2 N.C.proc.civ., instanța admite calea de atac, menține soluția pronunțată, înlăturând și înlocuind numai considerentele greșite.

3. Necesitatea regularizării actelor de chemare în judecată, chiar în cazurile în care instanța de judecată sesizată este vădit incompetentă

Judecătorul are obligația să parcurgă etapa de regularizare și comunicare a cererii de chemare în judecată, urmând ca la primul termen de judecată să pună în discuție excepția de incompetență.

4. Soluția ce trebuie adoptată de judecătorul unei secții specializate din cadrul instanței, atunci când constată că secția este incompetentă și că respectiva cauză este de competența altei secții din cadrul instanței

În primă instanță, declinarea de competență între secții sau complete specializate se pronunță printr-o încheiere interlocutorie, iar între instanțe prin sentință.

În căile de atac, declinarea între secțiile specializate se dispune prin încheiere.

S-a adus în discuție și ipoteza erorii administrative de înregistrare la o altă secție decât cea competentă, considerându-se că sunt incidente dispozițiile art. 99 alin. 2 din HCSM nr. 387/2005 pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, privitoare la transpunerea cauzei printr-o încheiere de dezinvestire.

5. Curatela specială (art. 58 N.C.proc.civ.). Conținutul și modalitatea de plată a curatorului special

Problema și-a găsit rezolvarea prin art. 48 din Legea nr. 80/2013, în ceea ce privește modalitatea de plată a curatorului special, iar în ceea ce privește cuantumul remunerației, s-a arătat că este o problemă ce ține de aprecierea judecătorului.

S-a propus ca element de referință, onorariile apărătorilor din oficiu.

6. Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în termenul uzucapiunii. Dispozițiile speciale privind procedura uzucapiunii (art. 1949 – 1052 N.C.proc.civ.)

Această procedură specială se aplică și uzucapiunii reglementate de Codul civil de la 1864 sau numai uzucapiunii tabulare și extratabulare reglementate de N.C.proc.civ.

Pentru posesiile începute înainte de intrarea în vigoare a Noului Cod de procedură civilă se aplică noemele de drept material din Codul civil de la 1864, iar normele prevăzute de art. 1049 – 1052 din N.C.proc.civ. se aplică și vechilor posesii, cu condiția ca acțiunile să fie promovate după data intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă.

7. Modalitatea de invocare a excepției de inadmisibilitate prevăzută de art. 2 alin. 1 ind. 1 din Legea nr. 192/2006, prin prisma dispozițiilor art. 193 alin. 2 N.C.proc.civ.

Din perspectiva art. 193 alin. 2 N.C.proc.civ., legiuitorul a prevăzut că neîndeplinirea procedurii prealabile nu poate fi invocată decât de pârât, prin întâmpinare.

Dacă pârâtul nu o invocă prin întâmpinare, iar reclamantul nu a anexat cererii de chemare în judecată dovada participării la ședința de informare, instanța este obligată să acorde termen reclamantului pentru informarea asupra avantajelor medierii, iar dacă acesta refuză participarea la ședința de informare, va respinge cererea ca inadmisibilă.

Dovada participării reclamantului la ședința de informare privind avantajele medierii nu echivalează cu lipsa unui element care să atragă sancțiunea anulării cererii de chemare în judecată în procedura regularizării (art. 200 N.C.proc.civ.).

Excepția inadmisibilității cererii de chemare în judecată pentru lipsa dovezii reclamantului de participare la ședința de informare se va face după declanșarea litigiului, numai la primul termen de judecată.

8. În situația în care excepția de litispendență sau conexitate se invocă în procedura de regularizare, când și în ce mod se soluționează

S-a concluzionat că la primul termen de judecată poate fi pusă în discuție și soluționată excepția litispendenței și a conexității, potrivit art. 138 N.C.proc.civ.

II. Modul de interpretare a art. 60 ind. 1 alin. 1 coroborat cu art. 60 ind. 1 alin. 1 lit. f) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator

Art. 60 ind. 1 alin. 1 prevede: „În litigiile ce pot face, potrivit legii, obiect al medierii... părțile și/sau partea interesată, după caz, sunt ținute să facă dovada că au participat la ședința de informare cu privire la avantajele medierii, în următoarele materii: ...f) în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepția litigiilor în care s-a pronunțat o hotărâre executorie de deschidere a procedurii de insolvență ...”.

Opinia majoritară a curților de apel în legătură cu această chestiune de drept este aceea că administratorul/lichidatorul judiciar nu are obligația de a face dovada în acțiunile privind recuperarea creanțelor sub 500.000 lei, că a participat la ședința de informare cu privire la avantajele medierii.

Această interpretare este în concordanță cu principiul celerității statuat expres de Legea nr. 85/2006, iar pe de altă parte lichidatorul, chiar în acțiunile de drept comun, îndeplinește o obligație legală derivată din lege, fiind obligat să promoveze acțiunile

respective pentru maximizarea averii debitorului.

III. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 9 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013 în cazul cererilor de recuzare formulate în cursul soluționării unor litigii care, potrivit dispozițiilor legale, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru

Opinia Curții de Apel Iași

Toate cererile formulate în cursul procesului sau în legătură cu un proces se timbrează în conformitate cu art. 9 din O.U.G. nr. 80/2013.

Prin art. 9 din O.U.G. nr. 80/2013 s-a urmărit responsabilizarea justițiabililor și de a preveni formularea unor cereri nesențioase, vexatorii ori dilatorii.

Textul art. 9 este în acord cu dispozițiile constituționale și convenționale referitoare la accesul liber la justiție.

În acest sens este și practica Înaltei Curți de Casație și Justiție.

IV. Aplicarea prevederilor art. 13 și art. 13 ind. 1 din O.U.G. nr. 51/2008, cu modificări ulterioare

Opinia Curții de Apel Iași

Art. 13 ind. 1 din O.U.G. nr. 51/21.04.2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă trebuie coroborat, în perioada 15 februarie 2013 – 31 decembrie 2015, cu dispozițiile art. 11 alin. 1 din O.U.G. nr. 51/2008 – cererea de ajutor public judiciar se adresează instanței competente pentru soluționarea cauzei.

De regulă, ajutorul public judiciar este solicitat ulterior introducerii căii de atac și, în acest caz, competența aparține instanței care are competența de a soluționa calea de atac.

Pe de altă parte, regularizarea cererii de apel se dispune de președintele completului de judecată, căruia i s-a repartizat aleatoriu cauza.

Art. XV din Legea nr. 2/2013 nu prevede în mod expres nici un termen în care să se solicite ajutorul public judiciar și nici sancțiunea decăderii din dreptul de a formula cerere de ajutor public judiciar.

În ceea ce privește termenul de formulare a cererii de ajutor public judiciar, cu excepția art. 33 alin. 2 aplicabil la instanța de fond, aceasta se poate formula oricând în cursul judecării unei cauze în calea de atac, întrucât admiterea acesteia își produce efectele numai pentru acea fază procesuală.

V. Aplicarea prevederilor art. 24 din O.U.G. nr. 80/2013

Opinia Curții de Apel Iași

Noua lege a taxelor judiciare de timbru se aplică numai proceselor începute după intrarea în vigoare a acestui act normativ, în deplin acord cu soluția de principiu ce rezultă din dispozițiile art. 24 și 25 alin. 1 N.C.proc.civ.

Potrivit art. 24 din OUG nr. 80/2013, a fost introdus un sistem de nou de taxare a cererilor de recurs, care distinge între motivele de casare ce implică verificări de ordin procedural o taxă fixă de 100 lei, indiferent de numărul motivelor invocate – motivul privitor la încălcarea ori aplicarea greșită a normelor de drept material, caz în care recursul se va timbra cu 50% din taxa datorată la suma contestată, dar nu mai puțin de 100 lei, dacă cererea

este evaluabilă în bani – și nu mai puțin de 100 lei, dacă cererea nu este evaluabilă în bani.

Totodată, Noul Cod de procedură civilă consacră expres posibilitatea atacării considerentelor, cu consecința substituirii considerentelor corecte ale instanței de control judiciar, unde s-a instituit o taxă fixă de 100 lei pentru calea de atac ce vizează numai considerentele hotărârii.

VI. Procedura comunicării încheierilor de admitere a ajutorului public judiciar sub forma eșalonării taxelor către organul fiscal de executare

Opinia Curții de Apel Iași

Printr-o mențiune expresă – cea prevăzută la art. 21 din OUG nr. 51/2008 – legiuitorul conferă valoare de titlu executoriu dispozitivului următoarelor hotărâri:

- încheierea prin care instanța l-a obligat pe cel care a beneficiat nejustificat de ajutor public judiciar să restituie statului suma de care a fost scutit;
- hotărârea prin care partea care a pierdut procesul, alta decât cea care a beneficiat de ajutorul public judiciar, este obligată la plata către stat a cheltuielilor care au reprezentat ajutorul public.

În aceste două cereri, hotărârea se comunică din oficiu organelor fiscale teritoriale în scopul executării creanțelor bugetare pe care le constată.

În ceea ce privește hotărârea (încheierea) de eșalonare sau amânare a plății, încheierea de admitere a cererii de acordare a ajutorului public judiciar constituie titlu executoriu.

Fiind titlu executoriu, încheierea poate fi pusă în executare fără a fi necesară investirea cu formulă executorie conform art. 374 ind. 1 din Codul de procedură civilă de la 1865.

Odată cu pronunțarea admiterii cererii de acordare a ajutorului public judiciar sub forma eșalonării, instanța nu mai are obligația de a urmări dacă debitorul își îndeplinește sau nu obligația de plată la termenele fixate.

Neplata sumelor datorate la termenele stabilite se transmite direcției generale a finanțelor publice teritoriale, în a cărei rază domiciliază cel obligat, instituție în sarcina căreia cade obligația de a urmări executarea obligației.

În prezent, art. 44 alin. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru prevede în mod expres că în cazul eșalonării sau amânării taxelor judiciare de timbru, instanța transmite hotărârea de încuviințare (încheierea care este tot o hotărâre) ce constituie titlu executoriu, organelor competente, potrivit art. 41 din O.U.G. nr. 80/2013.

VII. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 33 al. 2 din O.U.G. nr. 80/2013. Termenul de formulare a cererii de acordare a ajutorului public judiciar, de 5 zile de la primirea comunicării și pentru căile de atac

Opinia Curții de Apel Iași

Din redactarea art. 33 al O.U.G. nr. 80/2013 rezultă că reclamantul poate formula cerere de ajutor public judiciar pentru plata taxei de doar în etapa regularizării, întrucât – dacă a plătit – formularea ulterioară a unei astfel de cereri ar fi lipsită de obiect, iar dacă nu este în măsură să plătească taxa comunicată după primirea cererii, trebuie să formuleze cerere de ajutor public judiciar în termen de 5 zile de la primirea comunicării taxei datorate și a celorlalte lipsuri ale cererii introductive, dacă este cazul (art. 33 alin. 2 din O.U.G. nr. 80/2013 și art. 200 alin. 2 N.C.proc.civ.).

Ca atare, această dispoziție legală nu este aplicabilă căilor de atac.

VIII. Taxa judiciară de timbru în cazul cererilor având ca obiect pensie de întreținere - acțiune principală. Corelarea dispozițiilor art.15 lit. e) din O.U.G. nr.80/2013 cu art. 29 alin. 1 lit. c) din același act normativ

Potrivit art. 29 din O.U.G. nr. 80/2013, sunt scutite de plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv pentru exercitarea căilor de atac ordinare și extraordinare referitoare la stabilirea și plata pensiilor, inclusiv acțiunile principale având ca obiect întreținere.

IX.1. Dacă în cazul acțiunii de divorț cu copii, având capăt accesoriu stabilirea pensiei de întreținere, pârâtul privat de libertate (de exemplu, condamnat la o pedeapsă cu închisoarea de 18-19 ani) și care nu are venituri, poate fi obligat la plata pensiei de întreținere către minori

Opinia Curții de Apel Iași

Sunt considerate cauze exoneratoare de plată a întreținerii: boala, satisfacerea serviciului militar, executarea unei pedepse privative de libertate, cu excepția situației în care pedeapsa s-a aplicat pentru săvârșirea infracțiunii de abandon de familie.

IX.2. Solicitarea, pe cale separată, după divorț, a exercitării în comun a autorității părintești (după ce, în prealabil, s-a dispus exercitarea exclusivă de unul dintre părinți)

În acest caz, dacă reclamantul solicită doar exercitarea autorității părintești în comun, instanța trebuie să se pronunțe din oficiu și cu privire la locuința minorului și la pensia de întreținere (așa cum este obligată în caz de divorț) sau se va pronunța doar asupra capătului de cerere solicitat, dispozițiile din hotărârea de divorț cu privire la locuință și pensie de întreținere urmând a produce în continuare efecte, până la modificarea acestora prin hotărâre judecătorească, în urma promovării unei acțiuni prin care s-au formulat expres și aceste capete de cerere.

Opinia Curții de Apel Iași

Odată cu desfacerea căsătoriei, instanța va soluționa și cererile accesorii divorțului, privitoare la numele pe care îl va purta fiecare soț după desfacerea căsătoriei, la exercitarea autorității părintești, la obligația de întreținere în favoarea minorilor.

Instanța se va pronunța asupra acestor cereri, atât în cazul în care există o solicitare în acest sens din partea soților, cât și din oficiu, atunci când o asemenea solicitare nu s-a formulat.

X. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 411 alin. 1 pct. 2 N.C.proc.civ. în cazul cererilor de reexaminare formulate potrivit art. 200 alin. 4 N.C.proc.civ.

Opinia Curții de Apel Iași

Nu sunt aplicabile dispozițiile art. 411 cererilor de reexaminare formulate potrivit art. 200 N.C.proc.civ.

Prin textul art. 411 N.C.proc.civ. sunt consacrate două cereri de suspendare voluntară, fie exteriorizate prin cererea expresă a ambelor părți, fie când niciuna din părțile legal citate nu se înfățișează la strigarea cauzei. Cu toate acestea, cauza se judecă dacă reclamantul sau pârâtul a cerut în scris judecarea în lipsă.

Or, din punct de vedere procedural, încheierea de anulare a cererii informale se va pronunța fără citarea părților, iar potrivit art. 200 alin. 6 N.C.proc.civ. cererea de reexaminare se soluționează numai cu citarea reclamantului. Art. 200 N.C.proc.civ. trebuie coroborat cu art. 532 N.C.proc.civ. care este specific cererilor necontencioase și face ca procedura de judecată să nu fie guvernată de principiul contradictorialității.

Or, cererea de reexaminare formulată în condițiile art. 200 N.C.proc.civ. înainte de comunicarea cererii către pârât nu se află într-o fază contencioasă pentru a-i fi aplicabile dispozițiile art. 411 N.C.proc.civ. specifice procedurii contencioase.

XI. Admisibilitatea unei acțiuni în constatarea dreptului de proprietate prin uzucapiunea de 30 de ani, promovată de cultele din România, în baza art.1837, 1846, 1847, 1859, 1860 și 1890 din Codul civil de la 1864

Opinia Curții de Apel Iași

Ceea ce este de examinat în speță este dacă suprafața de teren face parte din domeniul public prin efectul legii sau prin destinație, fiind aplicabile dispozițiile Legii nr. 213/1998.

Codul civil de la 1864 nu conține reglementări precise privitoare la domeniul public, printr-o dispoziție înscrisă în materia prescripției, declară bunurile ce fac parte din această categorie imprescriptibile, deoarece sunt scoase din circuitul civil.

Potrivit art. 1844 C.civ. de la 1864, nu se poate prescrie domeniul bunurilor care din natura lor proprie sau printr-o declarație a legii nu pot fi obiecte ale proprietății private, ci sunt scoase afară din comerț.

Din moment ce nici art. 1844 C.civ. de la 1864 și nici dispozițiile speciale nu fac vreo distincție, înseamnă că dreptul de proprietate publică este imprescriptibil atât extinctiv, cât și achizitiv.

Drept consecință, bunurile aparținând domeniului public nu pot fi dobândite prin uzucapiune. Pe de altă parte, dacă terenul nu face parte din domeniul public, uzucapiunea reprezintă un mod de dobândire a proprietății, ca efect al posesiei utile, pe toată durata prevăzută de lege, anume de 30 de ani sau de 10-20 de ani, după caz.

Odată împlinit termenul uzucapiunii, proprietatea se dobândește automat, de la lege, cererea de chemare în judecată prin care posesorul solicită să se constate aceasta având doar efect declarativ, fiind o acțiune în constatare cu caracter interogativ sau provocatoriu, prin care pârâtul este pus în situația de a-și manifesta poziția.

XII. Modalitatea de soluționare a cererilor de valoare redusă

Opinia Curții de Apel Iași

Art. 1029 N.C.proc.civ. prevede în mod expres că procedura de judecată a cererilor de valoare redusă se desfășoară integral în camera de consiliu, deci inclusiv dezbaterile sunt exceptate de la publicitate.

Art. 1029 prevede o normă specială privind soluționarea cererii în camera de consiliu.

XIII.1. Competența/necompetența materială a judecătorei în acțiunile privind nulitatea titlului de proprietate față de dispozițiile art. III alin. 2 din Legea nr. 169/1997 coroborate cu art. 94, art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă adoptat prin Legea nr. 134/2010, văzând și dispozițiile art. 53 din Legea nr. 18/1991

XIII. 2. Competența/necompetență generală a instanțelor judecătorești de a

soluționa cererile de rectificare titluri de proprietate față de dispozițiile art. 51 alin 2 și 3 din Legea nr. 18/1991 (introduse prin Legea nr. 165/2013)

Opinia Curții de Apel Iași cu privire la punctele XIII.1 și XIII.2

În materia fondului funciar, competența expresă a judecătorei este prevăzută de art. 53-56 și art. 64 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, precum și de art. 51 alin. (2) din Legea nr. 18/1991, republicată, nou introdus prin art. 47 alin. (4) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România.

Astfel, potrivit art. 51 alin. (2)-(4) din Legea nr. 18/1991, republicată, în cazul existenței unei suprapuneri totale sau parțiale ca urmare a emiterii a două sau mai multe titluri de proprietate pe aceleași amplasamente, comisia județeană este competentă să dispună anularea totală sau parțială a titlurilor emise ulterior primului titlu. Comisia județeană va dispune emiterea unui nou titlu în locul celui anulat sau, după caz, va propune acordarea de măsuri compensatorii potrivit legii privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate abuziv în perioada regimului comunist în România. Dispozițiile art. 53 alin. (2) rămân aplicabile.

Conform art. 53 alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991, republicată, hotărârile comisiei județene asupra contestațiilor persoanelor care au cerut reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenului, conform dispozițiilor cuprinse în cap. II, și cele asupra măsurilor stabilite de comisiile locale se comunică celor interesați prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Împotriva hotărârii comisiei județene se poate face plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile de la comunicare.

Textele art. 54-56, 64 din Legea nr. 18/1991, republicată, fac trimitere la aplicarea prevederilor art. 53.

Conform art. 54 alin. (1) din Legea nr. 18/1991, republicată, dispozițiile art. 53 alin. (1) se aplică și în cazul în care plângerea este îndreptată împotriva ordinului prefectului sau oricărui act administrativ al unui organ administrativ care a refuzat atribuirea terenului sau propunerile de atribuire a terenului, în condițiile prevăzute în cap. III.

Alin. (2) al normei consacră aplicabilitatea dispozițiilor art. 53 alin. (2).

Potrivit art. 55 alin. (1) al legii, poate face obiectul plângerii modificarea sau anularea propriei hotărâri de către comisie. Aceste dispoziții se aplică și în cazul în care comisia județeană a emis, după încheierea procedurii de definitivare a activității sale, acte administrative contrare propriei hotărâri, dispozițiile art. 53 alin. (2) rămânând aplicabile.

Art. 56 din legea specială arată că plângerea prevăzută la art. 53 poate fi îndreptată și împotriva măsurilor de punere în aplicare a art. 37, cu privire la stabilirea dreptului de a primi acțiuni în unitățile agricole de stat, reorganizate în societăți comerciale conform Legii nr. 15/1990, dispozițiile art. 53 alin. (2) rămânând aplicabile.

Totodată, potrivit art. 64 alin. (1) al legii, în cazul în care comisia locală refuză înmânarea titlului de proprietate emis de comisia județeană sau punerea efectivă în posesie, persoana nemulțumită poate face plângere la instanța în a cărei rază teritorială este situat terenul.

Conform alin. (2) al normei, dacă instanța admite plângerea, primarul va fi obligat să execute de îndată înmânarea titlului de proprietate sau, după caz, punerea efectivă în posesie, sub sancțiunea plății de penalități în condițiile prevăzute la art. 894 din Codul de procedură civilă. Dispozițiile art. 53 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente nu prevede în titlul XIII vreo competență expresă, ci face trimitere la

prevederile Codului de procedură civilă.

Astfel, conform art. 1 din titlul XIII, „în scopul accelerării judecării plângerilor, contestațiilor și a altor litigii apărute în urma aplicării Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea drepturilor de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, numite în continuare procese funciare, procedura în fața instanțelor judecătorești se va efectua conform prevederilor acestui titlu, care se vor completa cu cele ale Codului de procedură civilă”.

Pornind de la aceste reglementări legale speciale și raportându-le la dispozițiile art. 94 și 95 C.pr.civ. privitoare la competența materială de drept comun a judecătoriei și a tribunalului, respectiv la prevederile art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/ 2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, conform cărora odată cu intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă se abrogă orice dispoziții contrare noii proceduri, chiar dacă sunt cuprinse în legi speciale, se pune problema dacă abrogarea expresă indirectă realizată prin art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/2012 privește sau nu și competența în materia fondului funciar.

Dispozițiile art. 53-56, art. 64 din Legea nr. 18/1991, republicată, sunt în vigoare, neputând fi considerate abrogate prin art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/2012.

Art. 95 pct. 1 C.pr.civ. prevede competența în primă instanță a tribunalului în cererile care nu sunt date prin lege (generală sau specială) în competența altei instanțe.

A contrario, înseamnă că ori de câte ori printr-o lege generală sau specială este prevăzută expres competența materială în favoarea unui anumite instanțe, prevederile art. 95 pct. 1 C.pr.civ. nu sunt aplicabile.

Or, Legea nr. 18/1991, republicată, în art. 53-56, art. 64 prevede expres competența judecătoriei în acțiunile strict enunțate, instituind astfel o derogare de la art. 95 pct. 1 C.pr.civ.

Așadar, derogator de la competența de drept comun a tribunalului, avem o lege care prevede expres competența judecătoriei în materia fondului funciar, în cererile strict și limitativ prevăzute de art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991, republicată.

Art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/2012 prevede abrogarea dispozițiilor contrare noului Cod de procedură civilă, chiar conținute în legi speciale.

Prevederile art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991, republicată, nu sunt contrare noii proceduri, respectiv art. 95 pct. 1 C.pr.civ., ci mai degrabă apar drept complementare, chiar derogatorii de la norma generală, fără ca aceasta să atragă (dacă se respectă principiul generalia specialibus non derogant) neaplicarea sau abrogarea acestor norme speciale. Aceasta întrucât art. 95 pct. 1 C.pr.civ. prevede competența tribunalului numai atunci când nu există vreo lege care să prevadă expres o altă competență. Dacă există o asemenea lege, ea devine prioritară în aplicare, competența fiind stabilită conform acestui act normativ (special), astfel că nu se poate vorbi de o contradicție între norma specială ce instituie o anumită competență și prevederile de drept comun ale art. 95 pct. 1 C.pr.civ.

Așadar, în materia fondului funciar competența materială revine judecătoriei în temeiul legii speciale, prin derogare de la dispozițiile art. 95 pct. 1 C.pr.civ., în cazurile strict și limitativ prevăzute de art. 51, art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991, republicată, și anume:

- a) al acțiunii în anularea noului titlu de proprietate emis după anularea celui anterior de comisia județeană de fond funciar (art. 51);
- b) al plângerii împotriva hotărârilor comisiilor județene de fond funciar (art. 53);
- c) al plângerii împotriva ordinului prefectului sau oricărui act administrativ al unui organ administrativ care a refuzat atribuirea terenului sau propunerile de atribuire a terenului (art. 54);

d) al acțiunii având ca obiect modificarea sau anularea propriei hotărâri de către comisie (art. 55);

e) al plângerii împotriva măsurilor de punere în aplicare a art. 37, cu privire la stabilirea dreptului de a primi acțiuni în unitățile agricole de stat, reorganizate în societăți comerciale conform Legii nr. 15/1990 (art. 56);

f) în plângerea împotriva refuzului comisiei locale de înmânare a titlului de proprietate emis de comisia județeană sau de punere efectivă în posesie (art. 64).

Nu este reglementată expres însă competența judecătorei în soluționarea acțiunii în nulitate promovate de un terț, întemeiată pe dispozițiile art. III din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991.

Sub imperiul reglementării anterioare de procedură, instanța supremă a statuat că dispozițiile art. 53 alin. (2) din Legea nr. 18/1991, republicată, se aplică prin analogie și în situația acțiunilor în anularea titlurilor de proprietate emise de comisiile județene (Î.C.C.J., S.civ. și de propriet.int., dec. nr. 8398/2005), soluția a fost împărțită și de instanțele de judecată (C.Ap.Timișoara, S. civ., dec. nr. 2672009).

Chestiunea soluționării acțiunii în nulitate promovată de un terț, întemeiată pe dispozițiile art. III din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar va mai fi reluată la o proximă întâlnire a judecătorilor din raza teritorială a Curții de Apel Iași după consultarea instanțelor din țară cu privire la practica împărțită de acestea în această problemă de drept.

Președintele Secției civile de la CURTEA DE APEL IAȘI,

Judecător